

Beretning ved årsmødet den 22. november 2016

1. Indledning – Den lokale naturpolitiske situation og DNs indsats

DN Favrskov hører nok til blandt de mest aktive afdelinger i DN. Der sker rigtigt meget her hos os. Vi har gode kontakter med myndigheder og andre interessenter på natur- miljø- og klimaområdet. Vi har også været naturens vagthund, ligesom vi har holdt konstruktive møder med virksomheder og hjulpet borgere i forbindelse med sager og projekter, hvor naturen har været truet. Men vi oplever også fortsat en vis modstand mod vore initiativer fra nogle politikere, f.eks. vedr. fredningsforslag.

Fredningsforslag ved Lysnet og ved Gudenåen

Vi har to store fredningsprojekter i gang.

Det ene er et område ved Lysnet, det højeste punkt i miles omkreds, hvor der er behov for at forbedre udsigtsforholdene og sikre nogle overdrev. Der er også behov for bedre adgangsforhold. Sagen er nu sendt til fredningsnævnet, som dermed har taget over på den. Vi har holdt en række møder med lodsejerne, før vi rejste sagen, så vi bedst muligt kunne tage højde for individuelle interesser i projektet.

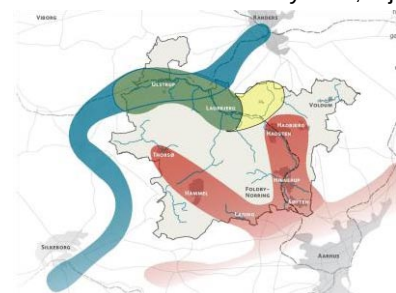

Den anden fredningssag vedrører et område langs Gudenåen mellem Bjerringbro og Ulstrup. Her handler det primært om udsigten til istidslandskabet i ådalen og om formidling heraf. En fredning vil være et aktiv i undervisning og turisme. Også her handler det meget om adgang, specielt mht. Trækstien, som blev fredet i 1994. Den gamle fredning fungerer ikke rigtigt på grund af oversvømmelser.

Især ved sagen i Gudenålandskabet mødte vi en kraftig modstand fra en gruppe lodsejere. De oprettede ligefrem en forening til at kæmpe imod fredningen og de mobiliserede partiet Venstre med de lokale ledere i spidsen. Det har betydet, at der ikke blev flertal i byrådet for at gå sammen med DN om at rejse fredningssagerne, så nu gør vi det selv. Vi er blevet kritiseret for ikke at tage hensyn til lodsejerne, men vi har holdt en stribe møder med de mest berørte af dem for at tilgodese så mange individuelle ønsker som muligt.

Natur, miljø og klima i Kommuneplanen

Favrskov Kommune er ved at forberede næste generation af kommuneplanen og har haft et strategioplæg i høring. Vi har bl.a. foreslået at der laves en tilføjelse til "Den grønne pølse" ved Ulstrup/Gudenåen, så vi får området ved Lysnet, Bjerre skov og Vissing enge med.

Det er et krav fra staten, at kommunen skal implementere "Naturplan Danmark" og dermed "Det grønne Danmarkskort" i planen. Heri ligger også et arbejde med at fylde kortet ud. Der står i oplægget fra regeringen, at man skal inddrage organisationer lokalt, hvilket vi naturligvis tager på os, og vi har allerede startet en dialog med kommunen herom, jf. nedenfor om møder med kommunen.

Vi ser store potentialer med naturgenopretning ved f.eks. Vissing enge og Tinning mose, ligesom der er muligheder for ny natur ved reetablering af udgravede råstofområder. Heldigvis er kommunen også selv i gang med at se på mulighederne for en væsentlig udvidelse af Vissing enge, nu kaldet Favrskov enge.

Men ellers handler det om at vise nogle overordnede træk med forbindelser mellem naturelementer, potentiel natur m.m. og ikke mindst om adgang til naturen.

Klimauge i uge 11, 2017

Favrskov kommune har vedtaget en ny klimaplan, som vi naturligvis har sendt høringsvar til. Noget af det vi har peget på er, at der mangler en mere bred folkelig indsats for at fremme forståelsen for nødvendigheden af at gå videre end det, man lige er nødt til efter loven. Desuden er der alene fokuseret på energiforsyningen. Der mangler helt initiativer vedrørende andre klimagasser og landbrugets rolle.

Vi har derfor tage initiativ til at gennemføre en klimauge i uge 11, 2017. DN Favrskov er meget aktiv i den selvbestaltede initiativgruppe og skal opfordre andre til at tage del heri. Vi forventer, at vi får lavet en klimaavis med viden og med information om de mange arrangementer, der kommer op at stå.

2. Resultater i det forgangne år

Dispositionen i den følgende del af beretningen følger vores handlingsplan i store træk.

Organisation

Vi har fortsat haft en god organisering i forhold til de opgaver, vi har sat os for, selvom der nok er udfordringer og ting, vi ikke når, men vi er jo altså kun frivillige.

Ud over bestyrelsen selv har vi følgende faste aktive grupper: Turgruppen, landbrugsgruppen, klimagruppen, bjørneklobanden og stigruppen.

Vi har desuden i år fået etableret en mere fast organisering i forhold til børnefamiliearrangementer, kaldet "Naturluppen Favrskov".

Og vi har etableret en skovgruppe til at gå ind i spørgsmål om Naturstyrelsens nye aktivitetsplaner og ikke mindst den kommende skovrejsning mellem Grundfør-Hinnerup og Himmerigskoven.

Naturoplevelser

Ture

Vore guidede ture er fortsat en af vore allervigtigste medlemsaktiviteter med mange deltagere. Der var 6 ture i 2016 med over 200 deltagere i alt.

Lørdag	16/04	Byrundtur i Hadsten
Lørdag	4/06	Fugletur Damsbro mose, Hinnerup
Søndag	19/06	Blomstertur i Søftendalen
Lørdag	24/09	Svampetur Hinnerup
Lørdag	24/09	Svampetur Bidstrup
Søndag	25/09	Svampetur Hammel

Andre arrangementer for familier m.m.

Søndag	1/05	Skovens dag, Ulstrup slot
Torsdag	9/06	Gifrfri have i Tinning i samarbejde med Praktisk Økologi
Søndag	14/08	Krible Krabledag ved søen i Himmerigskoven
Søndag	11/09	Naturens dag med fokus på projektet med Naturtjek.

(Se www.biodiversitet.nu)

Vi forsøgte i starten af december at arrangere en event på højdepunktet Lysnet for at se meteorsværmen Geminiderne i samarbejde med Amatør-Astronomisk Forening (AAF). Vi havde etableret en sms-ordning til at aflyse i tilfælde af for mange skyer, - og det var vi desværre nødt til denne gang. Men vi vil nok prøve igen en anden gang.

Oplevelsesaftener

Vi har i årets løb haft 2 aftenarrangementer ud over årsmødet, nemlig

- Bent Lauge Madsen om vandløbenes natur, om oversvømmelser og grødeskæring, aktuelt i Gudenåen. Bent er en af de førende eksperter på området, og vi lærte at vandløbene selv vil indrette sig som de vil. Forsøg på regulering vil være en evig kamp, så glem alt om udbygning og mere grødeskæring.
- Peter Esbjerg om Naturen i landbrugslandet og haverne. Peter er formand for DNs Naturfaglige udvalg og ekspert fra Landbohøjskolen. Han har studeret forholdene i mange år

Disse møder var meget givtige for vores fælles viden, både for os aktive i afdelingen og andre deltagere i mødet.

Bemærk i øvrigt, at vi afholder et offentligt møde med to Hinnerup-piger, Amalie og Amalie, om mikropplast i naturen den 6. december kl. 19.30 på Hinnerup Bibliotek og Kulturhus. De to piger har været på haj-ekspedition ved Skotland og fortæller om deres oplevelser med problemet der, og hvad man kan gøre for at undgå det.

Offentlige arrangementer, markedsdage o.l.

Vi deltog i Børnedagen i Hinnerup i maj og i Familiemesserne i Hinnerup og i Hadsten september og oktober - igen i år. Det gennemgående tema var "Naturluppen", som handlede meget om at vise vores ny erhvervede samling af udstoppede dyr og fugle, som vi kunne snakke om. Men også "Labre larver" var populære elementer. Vi var også med ved arrangementet "Fri-villig fredag" i Rønbækhallen i Hinnerup i september.

Endelig deltog vi i et plantemarked i juni med materiale om giftfri haver. Vi fik snakket med rigtig mange mennesker ved disse arrangementer.

Viden, holdninger og handlinger

Pressearbejde, hjemmeside, nyhedsbreve og nu 2. år på FaceBook

Vi har fortsat rimelig kontakt med pressen, som generelt gerne viderebringer vore pressemeddelelser. Vi har ikke tidligere brugt Gudenådalens avis, der har udgangspunkt fra Bjerringbro, da den ligger i Viborg kommune, men den bliver også læst i Ulstrup, så vi skal til at tage den med, når vi sender pressemeddelelser. Vi har dog desværre oplevet en noget ærgerlig tilgang fra den avis, da den meget ensidigt medvirkede til at piske en stemning op imod DN i forbindelse med fredningssagen ved Gudenåen mellem Ulstrup og Bjerringbro.

Vi har udsendt 4 nyhedsbreve i år. Som nogen måske har bemærket på det sidste, har vi haft travlt med omlægning af nyhedsbreve og nu også hele vores hjemmeside til et nyt system, så vi vil blive bedre i stand til at holde den opdateret. Det nye system egner sig bedre til moderne mobile enheder som smartphones og tablets. Desuden har vi fået mere aktivitet på vores FaceBook side i løbet af i år. Det forventer vi os meget mere af med hensyn til at nå andre målgrupper end de sædvanlige.

Vi vil meget gerne have kommentarer til både hjemmeside, nyhedsbreve og facebook-siden, da vi i bestyrelsen jo er noget indforståede og kan have svært ved at se, hvordan det tager sig ud udefra.

Dialog med politikere og embedsmænd i kommunen

Vi har en forventning om, at møder og direkte kontakt kan give os mere indflydelse til gavn for natur og miljø end blot ved at sende formelle høringsvar, ligesom vi også kan blive klogere på det grundlag, som

de arbejder på. Vi tror på, at det er vigtigt i vort forhold til både politikere og kommunens sagsbehandlere, så vi bedre kan tage kommunikationen op, hvis der er spørgsmål.

Vi har for første gang møde med kommunens planafdeling her i november for at drøfte den kommende kommuneplan, jf. indledningen.

Desuden har vi haft løbende kontakt til embedsmændene i konkrete sager og samarbejdsprojekter

Kommunens, Regionens og Statens planer

Vi søger indflydelse på kommunens planer og har naturligvis, som nævnt i indledningen, indgivet høringsvar i forbindelse med kommunens bæredygtigheds- og planstrategi. Vi har også afgivet enkelte høringsvar vedr. lokalplaner, men de fleste har vi ikke fundet noget væsentligt at udsætte på i forhold til DNS interesseområder.

Vi har også i år sendt forslag til kommunens budget for at sikre midler til vore forslag om stier, naturgenopretning og klimaue m.m.

Et særligt tema i vort høringsvar var forslag om at skabe offentlig adgang til de meget fine vandløbsrestaureringsprojekter, som kommunen har stået for, hvilket vi fandt nærliggende, når der nu investeres så mange penge i det. F.eks. ved de nye omløbsstryg ved mølledammene ved Hagenstrup, Norring, Voer og Alstrup m.fl. Vi kan nok selv lave en aftale med Bidstrup gods ved Voer mølle, hvor vi i forvejen har god kontakt og står for stierne i området, men næppe de andre steder uden hjælp.

Vi har som en af de få indgivet et fyldigt høringsvar vedr. Strukturplanen for Ulstrup, da vi interesserer os meget for den del af kommunen på grund af de store naturområder, vores deltagelse i partnerskaber og ikke mindst fredningssagen vedrørende et område langs Gudenåen. Vi tror på, at en satsning på god natur og adgang til naturen vil være et kæmpe potentiale for byen.

Vi afgav sidste år høringsvar til Regionens råstofplan, og vi har set at de mest problematiske områder er pillet ud af planen. Det er så ikke kun vores fortjeneste, da også andre borgere og kommunen har indgivet høringsvar om nogle af de samme områder.

Øvrige samarbejdsrelationer

Vi er med i forskellige andre fora for sikre en grøn vinkel på arbejdet: Grønt Råd, Koordinationsforum for grundvand, Skovbrugerrådet for NST Kronjylland m.m.

Klima

Vi startede i 2015 ideen om at lave en klimaue for alle virksomheder, institutioner og private, der kan byde ind med noget. Vi har derfor holdt en række møder med mulige interessenter i foråret 2016, hvor de fleste viste interesse herfor, så det kører nu med forventet deltagelse af både kommune, Favrskov forsyning, Håndværkerskolen, fjernvarmeværkerne, biblioteker, en række skoler mm. Vi er ikke færdige med at finde deltagere. Der bliver flere temaer ud over energispørgsmål, nemlig genbrug, kunst og et tema om fødevarer for spisesteder og butikker. Vi arbejder også på et landbrugstema med minimering af jordbehandling for at bruge mindre energi.

Tilskyndelse til Fredninger, naturgenopretning, naturpleje og naturudbygning

Vort sekretariat i København har nu rejst sagen om fredning af et område ved Lysnet, jf. omtalen i indledningen. Fredningen langs Gudenåen mellem Bjerringbro og Ulstrup er udsat til efter nytår.

Debatarrangementer

Under overskriften Viden og holdninger hører også, at vi ville afholde debatarrangementer. Vi har haft to debataftner ud over årsmødet, som nævnt ovenfor under oplevelsesaftener.

Fakler og bål for at bevare vore frie kyster

Selvom vi ikke selv grænser ud til kysten i Favrskov kommune, har vi nogle aktive, der var meget opsatte på, at vi også skulle deltage i DN's landsdækkende kampagne med fakler og bål flere steder på kyster som protest mod regeringens angreb på strandbeskyttelseslinjen/Kystnærhedszonen. Vi "lånte" derfor en strand i Skæring, hvor vi afholdt vort arrangement. Det var fint besøgt med op imod 200 deltagere.

Vi vil dygtiggøre os

Flere bestyrelsesmedlemmer har deltaget i kurser og netværk, ligesom vi har deltaget ret massivt i møder i DN-Samråd i Østjylland.

Ren og beskyttet natur og landskab

Det er jo en traditionel DN-opgave, at være aktiv som naturvogter ved at tage problemer op med lods-ejere eller ved anmeldelse af ulovligheder til myndighederne, f.eks. efter henvendelser fra vore medlemmer og andre naturinteresserede borgere. Sagerne var f.eks.

- Et ulovligt byggeri i et fint naturområde har nu efter en anmeldelse for et par år siden resulteret i, at kommunen har givet påbud om, at det skal fjernes.
- Spærring af Trækstien ved Pramdragerhuset nær Bjerringbro. Ejeren havde her bygget en ny og høj bådebro eller rettere træterrasse ud i åen, så man ikke kunne passere forbi, som krævet i fredningen. Der bliver sandsynligvis fundet en løsning i forhold til fredningen, så man kan gå helt udenom huset, men der udestår fortsat en lovliggørelse i forhold til anden lovgivning.

Sager

Landbrug og miljø

Vi har i 2016 kommenteret 8 større sager om husdyrudvidelser, hvor nærmiljøet blev påvirket fra øget ammoniakudledning fra staldene, eller hvor grundvand og vandløb blev truet fra gylle og husdyrgødning på udbringningsarealerne. Vores hørings-svar har i kun få tilfælde ført til ændringer i den endelige godkendelse, men vores bemærkninger indgår trods alt i de endelige miljøgodkendelser. Ingen af sagerne er blevet påklaget af os til Natur- og Miljøklagenævnet. Vi vil dog ikke udelukke, at en sag om ammoniakudledning fra en større kyllingefarm kan blive påklaget.

Når kommunen ikke har kunnet følge vores ønske om reduceret gødningstryk, hvor grundvand er truet, hænger det ofte sammen med, at der endnu ikke er vedtaget en såkaldt indsatsplan for et givet vandindvindingsområde i kommunen. Selv når det er tilfældet, kan kommunen kun påbyde et maksimalt gødningstryk svarende til, hvad et rent planteavlslsbrug anvender. Ellers forudsætter det frivillige aftaler og erstatninger.

Skovrejsning

Vi har i år set usædvanligt mange ønsker om skovrejsning på tidligere landbrugsarealer. Vi er naturligvis glade for skovrejsning, bl.a. fordi det kan give mere natur frem for landbrugsjord og det reducerer udvaskning af næringsstoffer til grundvand på længere sigt. Men vi er lidt bekymrede over tilfældig skovrejsning spredt rundt omkring på mindre arealer uden sammenhæng med anden natur. I et enkelt tilfælde har vi påklaget en skovrejsningstilladelse, fordi det skete på et areal, der i kommuneplanen var udpeget til *skovrejsning uønsket*. Her mener vi, at der er mulighed for udvikling af anden natur til glæde for mere lyskrævende plantesamfund.

Kommunen skal have ros for flere gode natursager

Favrskov kommune skal have rose for flere tilfælde af afsløring af overgreb på beskyttede naturarealer, f.eks. plantning af træer på overdrev og enge, som bør holdes lysåbne. Det ligner en tendens til at jagtinteresserne her tager overhånd i forhold til biodiversiteten.

Miljøgodkendelse for Leca-værket i Hinge

Lecaværket, som ejes af det franske firma Sct Gobain Weber, er ved at få en ny miljøgodkendelse, og vi har fulgt sagen undervejs, primært via Sekretariatet i København. Men også lokalt har vi interesseret os for det, da der er udsigt til, at værket kan få ændret sin godkendelse til udledning af Kvælstof (N) fra at være NOx'er til at være ammoniak (NH₄). Det skulle angiveligt være samme mængde N, men NOx'erne bliver normalt transporteret ret langt væk, mens NH₄ i højere grad nedfældes i nabolaget, hvilket kan påvirke naturen (nogle overdrev) i nærheden.

Vi har holdt møde med virksomheden for at høre, hvad den har tænkt sig, og bede til, at den prøver at finde løsninger på det, selvom det er svært (Rensning af luften for NH₄ kan medføre andre forureningsproblemer med f.eks. tungmetaller, men det er muligt at rense for begge dele). Vi fik i det mindste en god indføring i, hvad de laver, og forståelse for, at de faktisk bestræber sig på at lave tingene ordentligt, om end næppe meget mere, end de skal efter reglerne. Vi kan kun håbe at det lykkes. Det kan så undre, at industrivirksomheder som denne kan få lov til at udlede betydeligt mere N end landbrugene rundt om.

Andre sagstyper

Kommunen har generelt haft en god praksis mht. naturbeskyttelse og landzonesager. Vi har kun haft anledning til at påklage et par af dem. En af dem har vi trukket tilbage igen efter drøftelser med ansøger, idet han ændrede lidt på placeringen, så byggeriet bliver knap så dominerende i landskabet og en anden er på vej til det samme, da ansøgeren også her forventer at ændre på sin ansøgning for at give en bedre placering af huset.

Arbejdsgrupper/Projekter

Grønt Guld

DN har på landsplan fået en donation til uddeling til projekter i lokalafdelingerne, hvor deltagerne skal

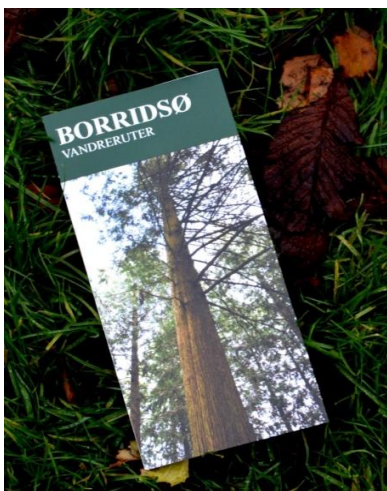
være over 60 år, kaldet Grønt guld. I Favrskov har vi fået bevilling til et projekt om etablering af et multitoilet ved shelters-området ved spejderhytterne ved Århusvej ved Hinnerup. Der udestår nu "blot" en byggetilladelse.

Vi har et andet "Grønt guld projekt" på bedding i Ulstrup, nemlig om udlægning af grus på en gangsti fra et boligområde ud til Trækstien. Her afventer vi godkendelse af en ansøgning hos puljen.

Sti-projekter / "Favrskovruten"

Vi har fortsat den aftale med kommunen, at vi medvirker ved indkøb og fordeling af materialer til Favrskovrutens lokale ruter. Desværre er der endnu nogen stilstand i projekterne, da borgergrupperne tilsyneladende har problemer med ressourcer og med modstand hos lodsejere.

Et af dem, som vi har været med til i år, er lige blevet færdigt, nemlig det ved Borridsø, hvor der er udgivet en folder. Desuden arbejdes der med ruter ved Granslev

Der var ved årsskiftet nogle få midler tilbage på kommunens konto til formålet, og vi opnåede at få dem videreført i 2016 for at få det hele med. De er nu overført til en DN-projektpulje, så vi kan administrere dem, og vi håber det lykkes at få lov til at trække på dem nogle år endnu, da der fortsat er nogle projekter, der har udsigt til at blive realiseret. Men den slags ting tager tid.

Kæmpe Bjørneklo

Vores "Bjørneklo bande" arbejde ufortrødent videre. De områder, som vi startede med for 8 år siden, ser fine ud, om end der fortsat popper enkelte planter op hist og her. Der er nyere områder, hvor der kræves en særlig stor indsats. Specielt de nye områder langs Norring Møllebæk var en udfordring igen i år, men vi satser på, at bestanden formindskes meget af efter et par år, så den kan komme helt under kontrol.

Affaldsindsamling

Der var igen i år flere lokale grupper, der deltog i den almindelige indsamling af affald i april i år. Især skoler og institutioner var aktive.

Gudenåen – Trækstien og Dannebrogsplassen ved Ulstrup

Vi har været med i et partnerskabsprojekt til forbedring af adgangen på Trækstien langs Ulstrup by og videre mod Bjerringbro. Den første etape blev indviet i forsommeren. DN stod for at uarbejde informationsskilte om landskab og naturen i området. Der er lidt udfordringer med hærværk mod skiltene, men vi satser på, at det snart går over.

Vi har også været med i projektets del II, som rækker ud til Bamsebo camping. Det er gennemført nu, men der udestår nogle tillægsopgaver, som der ikke var penge til i projektet. Det drejer sig om forbedring af stier fra bl.a. Hagenstrup-parken m.m. som DN vil søge midler til.

Vi var også med i et partnerskab om Dannebrogsplassen.

Projekt naturpleje i Favrskov

Vi har aftalt en konkret opgave i samarbejde med kommunen og Ormstrup gods om pleje af det fattigkær med tørvemos, som ligger langs Trækstien i Vejerslev skov. Her er der en del opvækst af birk, som med tiden vil skygge de svage planter som soldug, tranebær og kæruld væk, hvis det ikke bliver fjernet. Desværre har vi ikke haft mulighed for at samle arbejdsgruppen til at tage en tårn i år. Vi forventer at det sker hen over vinteren.

Ny skov ved Grundfør

Det er nu sket opkøb af jord til det nye skovområde mellem Hinnerup, Grundfør og Himmerigskoven, så der kan startes et projekt med tilplantning. Vi har etableret en arbejdsgruppe til at komme med forslag til SVANA, der står for opgaven, om stisystemer og zoner, så både naturen og de mange forskellige brugere kan være der.

Landsdækkende projekter

Flere af vore aktive har deltaget i landsdækkende projekter: "Naturtjek" og "Giftfri Have". Læs mere herom på DNS hjemmeside.

Medlemstal

Det aktuelle antal medlemmer er p.t. 1074 her inden årsmødet. Det er en tilgang på ca. 100 siden sidste år. Tallet er netto-antal og dækker over en noget større af- og tilgang. Det vil svinge fra år til år, men vi betragter medlemstallet som ret stabilt. Vi tror at det er vigtigt at være synlige på markedspladser og andre arrangementer.

Afdelingens ve og vel

Vi har i år gjort lidt mere ved afdelingens ve og vel, da det er vigtigt at have en social dimension i de mange ting, vi laver. Ud over vort årlige strategiseminar har vi haft et aftenarrangement for dem, der er aktive i forbindelse med naturpleje og sti-opgaver. En sommerfest for bestyrelsen og deres pårørende og nu også et julehyggearrangement med skovtur+juledekorationer m.m. for alle aktive og deres familie.

Aktiv indflydelse i DNS organisation

Vi har også i år været aktive i DNS organisation og deltaget i repræsentantskabsmøder og det østjyske samråd, hvor vi leverer en aktiv til formandsposten. Vi har også deltaget i flere af DNS landsdækkende netværk:

- Landbrugsfagligt netværk,
- klimanetværket
- skovnetværk
- Naturplejenetværk
- Formidlingsnetværk
- Jagtnetværk

3. Afrunding - Det kommende år

De vigtigste opgaver er fortsat de løbende faste opgaver med lokale sager, ture, projekter og arbejdsgrupper, som beskrevet ovenfor.

Af enkeltsager vil det nok fortsat være de to fredningssager ved hhv. Ulstrup og Lysnet, der kommer til at trække mest opmærksomhed.

Desuden vil klimaugen i uge 11 i 2017 komme til at tage en del tid.

Og så bliver der valg til byrådet, som vi skal forholde os til. Ved sidste valg holdt vi møder med flere af partierne for at drøfte deres valgprogrammer. Det vil vi nok prøve igen.

Der er nok at tage fat på, så bare kom med. ☺

På bestyrelsens vegne
Alfred Borg
Formand

